

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

lenticv-||la noui testamenti Cardi.||nalis sancti Xisti.||

Cajetan, Thomas

Colonie, 1526

VD16 V 1243

lenticuli decimi questio secu[n]da.

urn:nbn:de:hbz:466:1-34421

Ientaculi decimi questio secūda xcix.

verum est testimonium meum, est siquidem verum
re et lege et presumptioe. Ne quidem quia sic esse scio: le
ge autem, quia duo testes, presumptioe vero, quia non pro
pria sed patris gloriam quero.

Et per hoc patet solutio obiectorum.

Circa secundam quomodo potestis credere, qui
gloriam ab invicem accipitis, et gloriam quae
a solo deo est non queritis? dubitatio occur
rit ex duplici capite. Primo circa primam partem, quomodo
potestis credere qui a divicem gloriam accipitis, nam
aut est sermo de fide informi. Et sic experientia te
stat in multis christianis qui credunt, et tamen ab invi
cem gloriam accipiunt ponendo ultimum finem in gloria.
Si vero est sermo de fide formata charitate, appa
ret sermo domini per accidens: nam omne peccatum mortale tol
lit charitatem, et gloria non directe opponitur charita
ti, sed odium. Unde qua ratione obiectum est peccatum va
ne glorie ad impediendum fidem formatam, pari ratioe
quodlibet aliud peccatum obijci potuit, et maiori ratio
ne obijci potuit peccatum aliud directum oppositum cha
ritati: ut invidia, odium, discordia.

Circa secundam deinde partem (scilicet et gloriam quae
a solo deo est non queritis) duplex difficultas occur
rit. Prima: quia nulla videtur gloria quae a solo deo sit:
quoniam etiam gloria filiorum dei sit a deo solo, sed a deo et
alijs: iuxta beate virginis verbum, beatam me dicent omnes
generationes, et in psal. sancti dicunt de seipsis. tunc dicent
inter gentes, magnificavit dominus facere cum eis. Secunda
difficultas est: quia querere gloriam quae solo deo est, non spe
ctat ad amorem dei, sed ad amorem proprium: non enim hoc
spectat ad amorem amicitie, sed ad amorem concupiscentie,
quae homo concupiscit sibi bonum glorie. Et propterea etiam

¶ ij

Ientaculi decimi questio secunda.

si homo quereret gloriam que a solo deo est, quam p hoc pium boni querat, nō euaderet difficultatē seu admirationē de fide formata charitate, q̄ est amor amicitie ad deum. Undiq; ergo obscura appa-
rent hec dñi verba.

Ad hoc Dicit, posse duplicē sensum habere il-
la vba, q̄ abinuicem gloriā accipitis.
¶ Primus est, q̄ accipitis humanā gloriā vt finē
ex intentione prestitutū. Et iuxta hunc sensum duo
maxima impedimenta fidei apponuntur. Alterum
positiuū scilicet inanis gloria. Alterū priuatiuū sci-
licet nō querere gloriā celestem. Et inanis quidē
gloria fidei impedimentū prestat, ⁊ ex parte principi-
pij: quoniā oportet credentē intellectū captiuare in
obsequium Christi: q̄ autē humanā gloriā querit
nō se subijcit sed exaltare studet vt habeat vñ glo-
rificetur. Et ex parte termini, fides em̄ est speranda
rū substantia rerū: q̄ autē mercedem suam constituit
in gloria humana, ad illius fastigium tendit, non ad
speranda que p fidē promittuntur.

¶ Nō q̄rere autē gloriā celestis patrie, maximū fidei
impedimentū est: q̄a tollit motiuū ad credendū.
Venisse siquidē ad fidem homines propter amorē
celestis glorie quam audierunt promissam credētibus,
nō opus est probare: ⁊ similiter pseuerare ho-
mines in fide ob similem amorē cōstat. Et potest
iuxta hunc sensum intelligi dominica hec sententia
de fide tam formata quam informi. Et si de forma-
ta fide intelligitur, sensus est, quō vos potestis cre-
dere: quasi diceret, nullo modo potestis vos crede-
re fide vna qui finē vestrū habetis in gloria huma-
na, ⁊ celestē nō q̄ritis. Si vero de fide informi intel

Tentaculi decimi questio secūda c.

ligitur, sensus est, quomodo potestis credere, quasi diceretis difficile aut male potestis vos credere, q̄ humana gloriā habetis pro fine &c. **S**cd̄s aut̄ sensus est, q̄ abinvicē gloriā accipitis, hoc est q̄ delectamini in gloria hūana. **E**t iuxta hūc sensum p̄ncipale impedimētū fidei ponit̄ priuatiuū: hoc est nō q̄rere gloriā celestē, ita q̄ p̄ncipalis vis impedimēti cōsistit in hoc q̄ nō querit̄ celestis gl̄ia. **E**t delectari in hūana gloria, vt secundariū impedimētū appositū hic ē, & ad maiorē p̄futationē eorū, nā ex hoc q̄ delectamur de gloria hūana, rep̄hēnsibiles magis sumus q̄ nō querimus gloriā celestē. Si enī ab appetitu glorie alieni essemus, quasi excusabiles essemus a fidei impedimēto, scilicet q̄ nō q̄rimus gloriā q̄ a solo deo est: vt pote q̄ de nulla gloria curā haberem⁹ sed vbi nos appetitores sumus glorie, & ea gloria q̄ scdm̄ qd̄ est gloria (qualis est hūana) delectat nos, cōfutamur si eam q̄ vera & simpliciter gloria est nō q̄rimus, quia fides habet̄ & seruat̄. **E**rit ergo sensus quō vos potestis credere, q̄ delectamini gloria humana, & gloriā q̄ a solo deo est nō q̄ritis. **E**t pōt̄ exponi tā de fide viuā q̄ mortuā, vt sup̄ius expositū ē: hoc est nullo modo, q̄tū ad fidē viuā, & difficile vel male, q̄tū ad fidē mortuā. **M**ā aut̄ cū difficultate aut debilit̄ fides ab his haberi videt̄ p̄ter sup̄radictas rōnes: **M**in⁹ tñ difficile & s̄l̄r̄ min⁹ male ab his fides informis haberi potest q̄ a p̄us dictis q̄ ex int̄t̄iōe gloriā hūanā p̄stituerūt sibi finē, nā q̄ ex hmōi int̄t̄iōe ad gloriā hūanā anhelāt, aut nō credūt aut vix credūt: q̄ vero ex passiōe ad gloriā hūanā trahunt̄ debilitāt̄ in fide eoi⁹ q̄ seip̄os extollūt, qm̄ fides in subiugatiōe sui p̄suis p̄sistit.

¶ iiiij

Ientaculi decimi questio secunda.

¶ Ad intuendum autem qualiter sermo domini est per se et non per accidens, distinguendum est de fide secundum se vel secundum suum motum, et similiter de oppositis fidei vel secundum se vel ratione sui motui. Nam licet fides secundum se sit in intellectu, quia tamen est in intellectu moto a voluntate, motum ad fidem ex parte voluntatis se tenet. Et quia ut dicitur viij. Et tibi amabile quidem bonum, vnicuique autem proprium: voluntas affecta ad proprium bonum non quodcumque sed celestis glorie, est motum hominis ad fidem. Et huic motui clare patet opponi priuatiue seu negatiue, non querere celestem gloriam: contrarie autem querere inanem gloriam. Et propterea dominus fidem ex parte motui considerans, ambo opposita iniecit, contrarium quidem dicens, qui ab inuicem gloriam accipitis, priuatiuum vero dicens, et gloriam que a solo deo est non queritis.

Vnde ad Obiecta respondendo dicitur, quod (ut patet ex supradictis) presens sententia de fide utroque modo scilicet tam informi quam formata, potest intelligi.

¶ Et quum obicitur contra fidem informem, quoniam multi cum inani gloria habent fidem informem, iam ex dictis patet solutio: quod si tales ex intentione habent inanem gloriam pro fine, vix habent fidem informem: si vero ex passione trahuntur ad inanem gloriam sicut ex passione peccant homines in alijs virtutibus, male habent fidem, pro quanto debilitantur in habendo fidem: ut declaratum est.

¶ Ad id vero quod deinde obicitur contra fidem formatam, quod obiceret impedimentum per accidens, iam patet solutio: quod scilicet est impedimentum per se ex parte motui

3
Ientaculi decimi questio secunda. cii.

ad fidem, et consequenter ad charitatem, per quam fides operatur.

Ad primum vero contra secundam partem obiectum dicitur trifariam inueniri gloriam. Aliqua namque est gloria que est ab hominibus solis, hoc est, non a deo: ut quum laudatur peccator in desiderij anime sue, et iniqus benedicatur ab hominibus.

Quedam vero est gloria que est et ab hominibus et a deo: ut quum commendamur de actibus virtutum actus enim virtutum approbantur a deo, et laudantur ab hominibus. Quedam vero gloria est a solo deo. Et hec est gloria filiorum dei per adoptionem. Que gloria dicitur esse a solo deo tripliciter. Primo, quo ad radicem glorie, quia a solo deo est filialis adoptio que digna est gloria. Secundo quo ad notitiam in hac vita, quia solus deus nouit qui sunt eius.

Tertio substantialiter, quia gloria filiorum dei consistit substantialiter in hoc quod a deo homo commendatur, commendationem autem aliorum accidentaliter respicit, ista quod si a solo deo et a nulla creatura commendaretur, sufficit adoptionis filio. Et ex hoc capite videtur ad litteram exponenda ista domini sententia, dum contra gloriam que est ab hominibus, gloriam que a solo deo est opposuit.

Et ad hunc etiam sensum Paulus apostolus dixit, non enim qui seipsum commendat ille probatus est, sed qui est deus commendat, et non dixit, sed quem homines commendant. Ut doceret quod in sola commendatione dei consistit substantialiter gloria filiorum dei. Unde conceditur quod gloria filiorum dei est etiam ab alijs, sed accidentaliter, a solo autem deo substantialiter: sicut beatitudo sanctorum substantialiter consistit in fruitione dei.

Tentaculi decimi questio secunda.

accidentaliter autem in societate aliorum sanctorum.

Ad ultimum autem de amore concupiscentie dicitur, concedendo quod appetitus glorie que a solo deo est, ad amorem concupiscentie spectat, quo homo concupiscit sibi ipsi bonum huiusmodi glorie consistens in sola commendatione divina. et quod affectus iste licet non sufficiat ad charitatem que est amor amicitie ad deum, sufficit tamen ad hoc quod sit motuum ad fidem et charitatem. Nam quum gratia perficiat naturam, et nature ordo habeat ut amabilia que sunt ad alios veniant ex amicabilibus que sunt ad seipsos (ut philosophus dicit in Ethicorum) consequens est ut huiusmodi glorie amor moveat et inducat ad fidem et charitatem: que ita facit hominem amicum dei, ut faciat etiam eundem concupiscere sibi ipsi hanc gloriam. Et quia dominus de motivo et conservativo fidei ex parte nostri loquebatur, ideo de huiusmodi amore tam sancte concupiscentie locutus est hic, qui paulo superius de amore amicitie erga deum eisdem dixerat scio quod non habetis dilectionem dei.

Hec de secundo.

Circa Tertium (i domo patris mei mansiones multe sunt: si quod minus dixisset vobis, quia vado parare vobis locum) questionum tres occurrunt. Prima est quid negatur per illa verba, si quod minus. Secunda est, quid est illud quod affirmat dominus conditionaliter tamen se fuisse dicturum discipulis in illis verbis, dixissem vobis. Tertia est, quomodo dominus vadit parare discipulis locum: quum ipse dixerit filiis Zebedaei